

Час боротися й час творити

Атаки на Майдан, зіткнення, протистояння, напружені ситуації, агресія, велика небезпека для суверенітету й незалежності України... Час боротьби не закінчився, хоча вже й розпочався час творення. Що далі? На це та інші запитання нашого кореспондента Миколи СЛАВИНСЬКОГО відповідає народний депутат України, член фракції ВО «Батьківщина», автор художньо-документальної діалогії «Волинянин» Ярослав ФЕДОРЧУК.

– На які найбільш важливі запитання самому собі шукаєте відповіді сьогодні?

– Питання одне: майбутнє України. Саме це тривожить душу і, як кажуть у народі, не дає спати. Наше завдання – відстояти суверенітет, цілісність і неподільність держави. Кремлівські дії загрожують миру та безпеці не лише в Україні, а й у всій Європі. Це велике потрясіння для цивілізованих держав.

– Майдан винявчив, скропив кров'ю нову Україну й, увійшовши в історію, сам почав ставати історією. Що хотіли б сказати про нього нині?

– Майдан – це велика історична подія, з якої розпочалася нова епоха розвитку України. Ніколи не забудуться жертвність людей, їхній героїзм і патріотизм, віра в перемогу. Майдан боровся проти злочинної влади, корупції, непрозорої економіки. Я написав вірш, який, сподіваюся, стане пісню. Там є такий рядок: «Майдане мій, ти честь і слава». На жаль, чимало політиків безсоромно використовують його задля власних інтересів та амбіцій. Дається взнаки й наша давня хвороба – пустопорожня балаканина. А ще маємо повсюдне швидке перефарбовування. Гидко на це дивитися. До речі, в Україні ворогів прощали, зрадників – ніколи.

– Як ви оцінюєте перспективи цілковитого перезавантаження влади?

– Обличчя вже змінилися, а ось система... Немає сумніву в тому, що її необхідно рішуче трансформувати. Але як? Потрібна принципово нова еліта. За роки незалежності сформувався великий прошарок тих, хто звик до обману, злодійства, аморальності, зневаги до людей. Усе це – в крові багатьох. Отож необхідне очищення й оздоровлення, повсюдне утвердження принципу невідворотності покарання за злочини. Приклад цього – постанова парламенту «Про реагування на факти порушення суддями Конституційного Суду України присяги судді». Цей документ, якщо його положення будуть повністю втілені в життя, відновить законність та справедливість і стане пересторогою для всіх. Після революційних підходів до розв'язання

пекучих проблем настав час побудови нової держави, створення інститутів справжньої демократії, чіткого розподілу трьох гілок влади – законодавчої, виконавчої та судової.

– Новий уряд називають позірному: тимчасовий, перехідний... Яке ваше визначення?

– Я назвав би так: це уряд великої відповідальності. Треба надати можливість йому працювати. Я особисто довіряю Арсенію Яценюку. Тепер головне, щоб у його команду не потрапили невідготовлені люди. Не забуваймо: успішний недоумок – велика біда для навколишніх, а для держави, якщо він при владі, – катастрофа. Пам'ятаймо також, що революції часто-густо завершуються чварами, непорозуміннями чи й міжусобицями. Вірю, що новий уряд спростує моє давнє формулювання: якщо пустеля – Бог без людей, то українська влада – люди без Бога.

– Новий Прем'єр-міністр України наголосив: «Ніяких привілеїв для уряду». Хочеться вірити в це, та все ж гіркий досвід нагадує про невмируще: обіцянки – цяцянки.

– Я проти будь-яких привілеїв. Для всіх – Президента України, народних депутатів, урядовців, суддів, прокурорів. Але – і це однозначно – високопосадовці повинні мати достойні зарплати. Суспільство просто-таки зобов'язане контролювати «слуг народу», адже відомо, що влада не буває аскетичною: вона раніше чи пізніше обростає жирком. Боротьба за українську державу – це й боротьба за моральність влади, її духовність.

– Які вкрай необхідні, хоча й болючі, реформи слід провести найближчим часом?

– Назріло стільки реформ, що важко їх навіть перелічити. Назву лише деякі: скорочення управлінського апарату й витрат на нього, рішення оновлення судової системи та силових структур, творення професійної армії... Необхідні ринкові ціни – від енергоносіїв до проїзду в транспорті. На порядку денному – виконання вимог Міжнародного валютного фонду. Потрібне принципове розуміння: паски мають затягнути всі без жодного винятку. Годі вже одними злидарювати, а іншим із викли-

ком розкошувати. Коли народ у біді, шикувати аморально.

– Уже розпочалася кампанія з дострокових виборів Президента України. Які її визначальні особливості?

– Я переконаний, що це будуть справді чесні, прозорі вибори – без підкупу, шантажу, різноманітних маніпуляцій, «каруселей», адміністративного тиску й так званих паралельних серверів. Вибори реальні, а не такі, які малювала на папері вчорашня влада. Боротьба буде рівновелика. Симпатії людей розподілятимуться не гасла, а справи й віддадуть перевагу тому, хто запропонує переконливу програму виходу України з економічної та політичної кризи, відродить довіру до влади.

– Громадськість обстоює проведення дострокових виборів до Верховної Ради України.

– На мою думку, вони таки мають відбутися у жовтні чи листопаді нинішнього року за пропорційною моделлю з відкритими списками.

– Як ви ставитеся до законопроекту, який надає право громадянам відкликати депутатів усіх рівнів та суддів?

– Позитивно.

– Чи не краще проводити вибори київського голови в два тури?

– Чому столиця має стати винятком? Якщо й проводити вибори в два тури, то в усіх містах.

– Запит суспільства на люстрацію однозначний. Щоправда, скептики запитують: «А судді хто?». Думається, суддя один – народ, і всі, хто так чи так був причетний до влади, має пройти через чистилище. Чи я помиляюся?

– Потрібний закон про люстрацію, вироблення чітких критеріїв ці-

єї непростої процедури. Вона – надзвичайно гострий двосічний меч. Очищення повинне йти і згори, і знизу. Воднораз ніхто нікого не має права ставити на коліна. Я категорично проти самосудів, зведення поррахунків, підозрливості й ворожості в стосунках наших громадян. Далеко не всі, хто засуджує зло, стають захисниками добра. Щоб світ став кращим, треба самому стати кращим, відкинути власні скверни.

– **Як ви ставитесь до проведення негайної реприватизації?**

– Особисто я проти реприватизації. За винятком тих випадків, де приватизація відбулася з порушенням законів. Слід враховувати й суспільно-психологічні аспекти. Так, бідняк засуджує мільйонера за його нечесність і аморальність. Але чи зустрічався вам бодай один такий критик, котрий не хотів би стати мільйонером?

– **Юлія Тимошенко повернулася з ув'язнення в принципово іншу країну.**

– Юлія Володимирівна знає не лише нинішню ситуацію, а й шляхи виходу з кризи, була й залишається беззаперечним лідером Всеукраїнського об'єднання «Батьківщина».

– **І цим, за формулою відомого поета, все сказано?**

– Так.

– **Чи зможе нова влада ще до літа підписати угоду про асоціацію з Європейським Союзом?**

– Україна вже готується до підписання такої угоди. Що раніше це буде зроблено, то краще.

– **На території Межигір'я можна ще знайти залишки давнього монастиря, там віє козацькою славою. Поблизу – Дзвонкова криниця, воду з якої пив Тарас Шевченко. Можливо, варто колишню резиденцію Януковича перетворити саме на історико-культурний центр?**

– А де взяти кошти на його справді цивілізоване утримання? До того ж слід опікуватися не лише

Межигір'ям, хоча воно знакове, а десятками чи й сотнями інших розкішних комплексів, які незаконно побудовані за вкрадені народні гроші. До розв'язання цієї проблеми необхідно підходити зважено, з урахуванням специфіки: десь відкрити музей, а десь – лікарню або дитячий садочок.

– **Чи настав час завершувати третю книжку художньо-документального циклу «Волинянин»?**

– На жаль, як писав цей твір, так і пишу уривками, хоча й відчуваю свій обов'язок (може, це не зовсім скромно) розповісти об'єктивно, правдиво про події, в яких брав участь або був їхнім свідком. Героями, як і в попередніх книжках, будуть реальні особи. Не забуваю й про короткі образні вислови чи фрази, які дехто називає афоризмами. Ось лише один із них: «Той, хто відчуває обов'язок перед батьківщиною, ніколи не буде рабом. Лише обов'язок перед нею робить людину вільною й щасливою».

Моральні імперативи Майдану

У часи загальної брехні казати правду – це екстремізм.
Дж. Оруелл

Олександр КОСТЕНКО,
доктор юридичних наук,
професор

Феномен українського Майдану виявив надзвичайно складні суспільно-політичні проблеми, що стали новим викликом сьогодення для всього українського суспільства. І не лише для нього. Обов'язок сучасного покоління перед прийдешніми – зрозуміти й засвоїти уроки Майдану, освячені кров'ю «Небесної сотні», щоб на цій основі сформувалася школа прогресивної соціальної культури для громадян і відкрилися можливості розбудови нової України.

Русійна сила суспільного розвитку

Як свідчить історія, основною перешкодою для прогресивного розвитку будь-якого народу в наш час є його власні соціальні (тобто політичні, економічні, правові, моральні та інші) ілюзії. Саме вони створюють підґрунтя для виникнення усіх реальних загроз добробуту людей.

В Україні досить поширеною серед громадян стала ілюзія стосовно того, що в усіх наших бідах винна одна лише «влада», тобто корпорація людей, котрі тримають у своїх руках важелі державного управління. Це можна назвати політичною ілюзією. Вона дуже небезпечна, бо унеможлиблює усвідомлення людьми справжніх причин усіх наших негараздів. А насправді однією з таких причин є поширення аморальності в суспільстві.

Очевидно, існує соціальна закономірність, за якою стан суспільного життя визначається результатом

боротьби між двома класами людей – аморальних і моральних. Від того, хто з них перемагає, і залежить доля суспільства: за перемоги моральних – суспільство прогресує, а перемога аморальних – веде його, навпаки, до деградації.

Якщо поглянути через призму цієї закономірності на стан суспільного життя в сучасній Україні, то неважко помітити, що його сформувало перемагання у соціальній боротьбі класу людей аморальних над класом людей моральних. Це – глибинна причина соціальної кризи в нашій державі. Інтегральною ознакою, яка промовисто свідчить про це, є, зокрема, той незаперечний факт, що **в Україні нечесні люди заможніші, ніж чесні.** У цьому суть великої соціальної драми, котра нині розгорнулася на теренах України. До речі, за даними опитувань (<http://www.unian.ua/>

[society/750386-3-ukrajintsiv-viryat-ute-scho-ninishni-bagatiji-najili-kapitalchesno-opituvannya.html](http://www.unian.ua/society/750386-3-ukrajintsiv-viryat-ute-scho-ninishni-bagatiji-najili-kapitalchesno-opituvannya.html)), 87 відсотків наших співвітчизників вважають нечесним походження першого капіталу більшості нинішніх багатих людей в Україні й лише 3 відсотки певні, що ці капітали зароблені чесно, завдяки таланту та новаторському мисленню.

Історичний досвід спростував запропоновану К. Марксом «теорію класової боротьби», згідно з якою русійною силою суспільного розвитку є боротьба між класом буржуазії і класом пролетаріату. Не витримує критики й «теорія боротьби між багатими й бідними як двигуна суспільного розвитку», бо природною для соціуму є лише боротьба з тими, хто багатіє в нечесний спосіб, тобто за рахунок збіднення чесних людей. Насправді **русійною силою суспільного розвитку є бо-**

